

Nárai Hírmondó

2008. 3. évfolyam 2. szám

Független Közéleti Információs Magazin

megjelenik 500 példányban

Szerkesztették: Marton Melinda, Molnárné Németh Emma, Németh Tamás • Felelős kiadó: Németh Tamás
www.naraihirmondo.pantel.net • E-mail: naraihirmondo@freemail.hu

Ismét eltelt negyed év, itt a Nárai Hírmondó következő, 2008 tavaszi száma! Örvendetes, hogy egyre több biztatást, írást kapunk, egyre többen szólalnak meg a község lapjában, amelyben továbbra sem újságírók, hanem Náraiak szólnak a Náraiakhoz. Mi továbbra is biztatunk mindenkit, írjon, szól-

jon bátran, ha egy kicsit is közérdekű témája, kérdése van! A kezdetekkor még azon aggódtunk, vajon hogyan tudunk majd rendszeresen 12 oldalt megtölteni írással, és lám, ma már a terjedelmi korlátokra is figyelniünk kell.

N. T.

Huszonöt éves az óvodánk!

Véletlenül tudtam meg, hogy az idei tanévben 25. alkalommal nyitotta meg kapuit a Nárai Óvoda. Az 1982–83-as tanítási év volt az első, amikor a nárai gyerekek helyben járhattak óvodába. Megkértem Szabó Istvánnét, Nagyné Tanay

Katalint, Hernáth Imrénét és Varga Ferencnét a hajdanán nyíló óvoda dolgozóit, hogy segítsenek emlékezni az elmúlt 25 évre.

Szabó Istvánné: 1977-ben érettségiztem a szombathelyi Entzbruder Dezső Szakközépiskolában. Ez év augusztusától a szombathelyi Bem J. Utcai Napköziotthonos Óvodában kezdtem el dolgozni – itt töltöttem a gyakorlati időmet is. 1978. december 15.-től az újonnan induló Krúdy Gyula úti Napköziotthonos Óvodában kaptam állományi helyet. 1980-ban szülési szabadságra mentem. 1982 nyarán kerestek meg a községi tanács vezetői, hogy a szeptembertől induló óvodában dolgozhatnék óvónóként. Később úgy döntöttek, hogy a vezető óvónői feladatokat is nekem szánják. Ez a bizalom talán annak volt köszönhető részükről, hogy 1973-tól, négy éven keresztül – a diákéveim alatt – a nyári napköziotthonos óvodát vezettem. Tehát nem volt nekem sem teljesen ismeretlen a feladat, hiszen nyaranta belekóstoltam a nem kis elfoglaltsággal, felelősséggel, munkával járó feladatok sokaságába. Nagy kihívás volt ez számomra 24 évesen, de úgy éreztem, van bennem annyi kurázsizs, hogy ezt a felkérést elvállaljam. Nagyon sokat köszönhetek az akkori vezetésnek, és bátran mondhatom, hogy maximálisan megadtak

minden segítséget ahhoz, hogy az óvoda biztonságosan megkezdhesse működését. Az induláshoz az alapkövetelmények adottak voltak: (A teljesség igénye nélkül írom le.)

- Az iskola épületének megfelelő átalakítása (csoportszoba, öltöző, gyerekmosdó, WC kialakítása).
- Megfelelő méretű bútort, játékok, egyéb eszközök beszerzése.

Felső sor: Nagyné Tanay Katalin, Hernáth Imréné, Szabó Istvánné,
alsó sor: Szatmári Gyula, Zernovác Mónika, Doma Eszter,
Gábrriel Valter, Rémes István, Kovács András

- Állami Tangazdaság konyhájának bérlése – saját konyhán készült az étel.
- A személyi feltételeket is maximálisan biztosították (2 óvónő, 2 dajka, 1 szakácsnő, 1 konyhalány, 1 ételmezővezető).
- Az udvar átalakítása folyamatban volt.

Folytatás a 2. oldalon

3

Népszavazás
2008

4

Orvosi
tanácsok

8

Benyomásaim
Náraiáról

9

A „Virágos Móni”

12

Mesélő
krónikák

Folytatás az 1. oldalról

Természetesen arra törekedtünk az évek során, hogy körülményeinket folyamatosan javítsuk – lehetőségeinkhez mérten a gyermekek igényeinek, komfortérzetének, fejlődésének biztosítása érdekében. Ebben az éves költségvetések, tervezések segítettek; valamint a pályázatokon elnyert pénzeszegek, s nem utolsósorban a mindenkori szülők, akik egyenrangú, önzetlen partnerként segítettek munkánkat. 1982-ben egy 25 fős vegyes csoport működési engedélyt kaptunk meg. Ezt a létszámot az évek során folyamatosan túlléptük, hiszen az igények ennél nagyobbak voltak. Hosszú előkészület után, az 1990/91-es tanévtől a tornaterem átalakításával kétféle csoportos óvoda lettünk, s az alapító okiratunk 37 főben határozta meg a felvehető gyermekek létszámát. Így már sokkal kényelmesebb, biztonságosabb körülmények között nevelhettük óvodásainkat. Természetesen soha semmi nem ment zökkenőmentesen, mindig mindenért keményen meg kellett küzdeni. Bár ahogy ezeket a gondolatokat írtam, ez most eszembe sem jutott, csak most így a végén gondolkodtam el azon, hogy ez nem is volt ilyen egyszerű. Úgy látszik, tényleg igaz az a mondás, hogy az ember csak a szépre és jóra képes, vagy inkább hajlandó visszaemlékezni. Közel 22 évig, 2003 decemberéig dolgoztam a Nárai Napköziotthonos Óvodában. A mai napig szeretettel gondolok az óvodában eltöltött évekre, a kollégákra, „óvodásokra”, szüleikre, és mindenkire, akivel munkám során kapcsolatba kerültem. Egy pillanatig sem bántam meg semmit! HISZEN:

„Mindennap megszűnik valami,
Amiért az ember szomorkodik.
De mindig születik valami új,
Amiért érdemes élni és küzdeni.”

Szeretettel üdvözlöm a 25 éves jubileumát ünneplő Nárai Napköziotthonos Óvoda minden dolgozóját – különösen Kati nénit, aki velem együtt alapítója volt ennek az intézménynek –, a kis óvodásokat és kedves szüleiket. Munkájukhoz sok sikert, kitartást kívánok a következő 25 évben!

Nagné Tanay Katalin: 1982-ben végeztem a szombathelyi óvónőképző szakközépiskolában. Akkoriban még az állam jobban a szívén viselte a fiatal pályakezdekők sorsát, ők (oktatási osztály?) ajánlatot tettek valamennyi végzős számára, így lett az „enyém” a Nárai óvoda. 1982 szeptemberétől indult az óvoda, augusztusban, az utolsó simításokban már részt tudtam venni. Szabó Istvánné, Rózsi néni lett a vezető (igazi tyúkanyóként vezényelt bennünket és a gyerekeket is), a két dajka néni szintén falubeli volt (Hernáth Imréné, Mariska néni és Varga Ferencné, Rózsi néni). A konyha a gazdaság egyik épületében lett kialakítva, itt dolgozott az ételmezésvezető Ilonka néni, szakács Etus néni és segítője, Irénke néni. Az óvoda épülete közel százéves, addig iskola működött benne. (Még ma is mondja egy-két gyerek, hogy az én apukám itt tanult, pont ebben a szobában!) 25

férőhelyesre tervezték, egy csoporttal, de sok-sok éven át 30, sőt 40 feletti létszámú gyerekcsoporttal dolgoztunk. A mai „Katica csoport” terme volt a foglalkoztató szoba, a másik terem tornaterem volt, felváltva használtuk az iskolásokkal. Az udvarunk is jóval kisebb volt, a mostani nagy területet az iskolásoktól örököltük meg. 25 éve dolgozok itt (juj, de szörnyű leírni), de kisgyermekek között az ember lánya könnyebben megőrzi a fiatalságát, legalább lélekben. Jó volt egy kicsit visszaemlékezni, honnan is indultunk, most hol tartunk. Más világ lett azóta, más az embe-

Resztár István és Zolika Nagyné Tanay Katalin óvónővel

rek értékrendje, életszemlélete. Ami nem változott, a gyerekek most is kíváncsiak, nyitottak, örökmozgók és én ugyanúgy szeretem őket. Mindig fájó szívvel búcsúzok el a 6 évesektől. Olyan jó, amikor néha-néha visszajönnek, vagy híreket hallok róluk. Bevallom volt rá példa, hogy nem ismertem rá a fiatal kis hölgyben a hajdani, síró-rívó pöttöm kislányra. Kíváncsi lennék, ők, a volt kis ovisok, hogyan emlékeznek ránk, társaikra, az ovis életre. Van ám, akinek már ide jár (vagy járt!) a saját kisgyereke. Hosszan lehetne mesélni, hiszen minden örömük, bánatuk az enyém is volt, de hadd meséljek el egy humoros történetet, amihez képet is találtam. Rajzoltunk, csak úgy kedvünkre, ilyenkor megered a gyerek nyelve. A csíkos pulcsis kislány, Zolika mesélni kezdi: „Levágtukapucit”-így, egy sóhajtásra. Mire én: Te, Zolika mi történt? Ő megint mondja. Mielőtt valaki elkezdene magában tagolni, és tévesen arra a következtetésre jutna, hogy itt családi dráma történt, elárulom, hogy a malac neve Puci volt. (Remélem, nem sértem a ma már fiatalember személyiségi jogait?).

Hernáth Imréné: 1982-ben kértem az áthelyezésem az akkor nyíló Nárai Óvodába. Addig Szombathelyen dolgoztam a Deák Ferenc utcai óvodában, mint dajka. Azt a munkahelyemet is szerettem, de így helyben dolgozhattam, az utazással eltöltött időt, pedig megspóroltam. Ez nagyon jól jött, hiszen akkoriban állatokat is tartottunk, és a háztartást is vezetni kellett. A kezdetektől itt voltam tehát, így az előkészítő és takarítási munkálatokban is részt vettem. Két műszakban dolgoztunk, ketten voltunk dajkák. Egyikünk 6-14 óráig, másikunk 10-17 óráig. Azt kell monda-

nom, hogy a maihoz képest sokkal rosszabbak voltak a körülmények. Az ebédet az Állami Gazdaságból toltuk át kézi étel-szállító kiskocsin. Akkoriban telente még sok hó szokott esni. Ilyenkor kézben cipeltük át a jókora, dupla falú edényeket. Még a főzésben is segítettünk. A délutános dajka először átment főzni a gazdaságba. Akkor még saját készítésű tészta gyúrtunk és nyújtottunk a konyhán. Mindig elkelt a segítség. A mosogatást is mi végeztük. Télen a fűtés is a mi dolgunk volt. Cserépkályhákban tüzeltünk. 13-14 kanna szemet, fát hordtunk át naponta az udvari széntárolóból. Karácsonyi szünetben is be kellett menni, fűteni, hogy ne hűljenek ki túlságosan a falak. Nagy havak idején iskolás gyerekekkel, szülőkkel együtt pucoltuk körbe a járdákat. A sok nehézség mellett rengeteg szép emlékem van az itt töltött tíz esztendőről. (1992-ben nyugdíjba mentem.) Minden hozzánk járó kisgyerekről tudnék mesélni. Némelyik sírós volt, a másik bújós vagy éppen bátrabb. Valamelyiküket már meg sem ismerem, úgy megnőttek a valamikori kis ovisok. Remélem, ők is jó szívvel emlékeznek rám!

Varga Ferencné: A véletlennek köszönhető, hogy 1982-ben a nárai óvodába kerültem dolgozni. Egyed József tanácsitkár kí-

nálta fel a hatórás munkát. Szívesen elvállaltam, mert előtte a gazdaság göngyöleg gyárában (ládagyár) dolgoztam. Ez nehéz fizikai munkát jelentett. Mivel gerincproblémáim voltak, a még korábbi cipőgyári munkahelyemen végzett állandó üléstől, örömmel mondtam igent az óvodai munkára. Elsősorban mosogatni vettem fel. Majd ez kiegészült a melegítőkonyhai munkával. Tulajdonképpen mindenem voltam, először hat órában, majd két műszakban. Sajnos sokat betegeskedtem, és megszakításokkal dolgoztam. Már a kezdet is nehezen indult. Augusztus 15.-től én is részt vettem az előkészületi munkákban, de szeptember 4.-én tüdőgyulladást kaptam és helyettesíteni kellett. A gyerekeket nagyon szerettem. Kati óvónéni csoportjában dolgoztam, akire nagyon jó szívvel emlékszem. Kedves, szelíd embernek ismertem meg. A szívem, pedig máig is fáj, mikor a házunk előtt sétálnak a gyerekek. 1986-ig dolgoztam az óvodában, augusztus elsejétől rokkantnyugdíjas lettem.

Marton Melinda

Népszavazás 2008

2008. március 9-ére országos népszavazást tűzött ki a köztársasági elnök 3 kérdéscsoportban. Náraiban a szavazás összesített adatai a jegyzőkönyvek hitelesítése után a következőképpen alakultak: a szavazást megelőző nap 16 óráig a névjegyzékbe felvett választópolgárok száma 922 fő volt, a szavazás napján a névjegyzékbe igazolás alapján felvett választópolgárok száma 3 fő, így tehát a választópolgárok száma a névjegyzékben a szavazás befejezésekor 925 fő volt. Ebből a szavazóként megjelent választópolgárok száma 533 fő volt.

Munkában a választási bizottság.

Balról jobbra: Péterváry Zsuzsanna, Skultéty Lászlóné, Kovács Istvánné, Molnár Gyuláné választási bizottság elnöke, Takács Ferencné, Molnár Zoltán

Az első kérdésben a következőképpen alakult az eredmény:
„Egyetért-e Ön azzal, hogy fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásért a jelen kérdésben megtartott népszavazást követő év január 1-jétől ne kelljen kórházi napidíjat fizetni?”

Szavazólapok száma	Eltérés a szavazóként megjelentek számától (többlet.+ / hiányzó:-)	Érvénytelen szavazatok száma	Érvényes szavazatok száma	IGEN szavazatok száma	NEM szavazatok száma
F	G	H	I	J	K
533	0	7 (1,31 %)	526 (98,69 %)	479 (91,06 %)	47 (8,94 %)

A második kérdésben a következőképpen alakult az eredmény:
„Egyetért-e Ön azzal, hogy a háziorvosi ellátásért, fogászati eljárásért és a járóbeteg-szakellátásért a jelen kérdésben megtartott népszavazást követő év január 1-jétől ne kelljen vizitdíjat fizetni?”

Szavazólapok száma	Eltérés a szavazóként megjelentek számától (többlet.+ / hiányzó:-)	Érvénytelen szavazatok száma	Érvényes szavazatok száma	IGEN szavazatok száma	NEM szavazatok száma
F	G	H	I	J	K
533	0	5 (0,94 %)	528 (99,06 %)	473 (89,58 %)	55 (10,42 %)

A harmadik kérdésben a következőképpen alakult az eredmény:
„Egyetért-e Ön azzal, hogy az államilag támogatott felsőfokú tanulmányokat folytató hallgatóknak ne kelljen képzési hozzájárulást fizetniük?”

Szavazólapok száma	Eltérés a szavazóként megjelentek számától (többlet.+ / hiányzó:-)	Érvénytelen szavazatok száma	Érvényes szavazatok száma	IGEN szavazatok száma	NEM szavazatok száma
F	G	H	I	J	K
533	0	8 (1,50 %)	525 (98,50 %)	466 (88,76 %)	59 (11,24 %)

A szavazáson rendkívüli esemény nem történt.

Németh Tamás

Tüdőrák: a magyar tragédia okai és tanulságai

Ígéretes új alternatív terápiák: Patkónyelv, illetve Bokrosgomba kivonat és a búzacásra-apigenin szerepe

Magyarország a tüdőrák okozta halálozások tekintetében világsőnek számít. Míg nemzetközi viszonylatban átlagosan a betegek 10-15%-a éli túl 5 évig a betegséget, hazánkban ez a szám 8-10% között van. Ha a daganatot korai stádiumban ismerik fel, akkor az 5 éves túlélési esélyek 70%-ra nőnek, mivel az idejében történő sebészeti beavatkozás a leghatékonyabb gyógymód. Nagy problémát jelent, hogy a felmérések szerint a rendszeres röntgen-, illetve CT-szűrések nem csökkentik tüdőráknál a halálozási arányokat. A megelőzés számít a leghatékonyabb eszköznek.

A dohányzás tehető felelőssé a tüdődaganatok 85-90%-áért, és a nemdohányzó tüdőrákosoknak több mint egyharmada a környezet dohányfüstjének „köszönheti” betegségét. A dohányzás csökkenti az immunrendszer természetes ölüsejtjeinek rákellenes aktivitását, ami az áttétképződés veszélyét is növelheti. Mivel a dohányzók megközelítőleg huszonnégyeszeres valószínűséggel kapnak tüdőrákot a nemdohányzókhöz képest, a dohányzás abbahagyása a legfontosabb egészségvédő módszer. A dohányzás abbahagyása jelentősen csökkenti a tüdőrák előfordulását, de az még 25 év után is magasabb kockázatot jelent a soha nem dohányzóknál.

A testmozgás jelentősen csökkenti a megbetegedés esélyét a dohányzóknál és a dohányzást abbahagyóknál egyaránt. A fizikai aktivitás tisztítja a tüdőt, és növelheti annak ellenálló képességét a káros környezeti hatásokkal szemben. Fontos rizikófaktor a radon eredetű sugárszennyezés. A radon mindenütt jelenlévő színtelen, szagtalan radioaktív gáz. A talaj felső rétegeiből alulról beszívárog a lakóházakba, ahol annak bomlástermékei lebegő porszemcsékhez, illetve a dohányfüst részecskéihez tapadva bejuthatnak a tüdőbe. A sugárzó radon bomlástermékei megtelepednek a légzőszerveken, és a légutak súlyos, daganathoz vezető károsodását okozhatják. Az utóbbi évek hőszigetelő programjai szintén hozzájárulhattak a radon koncentrációjának növekedéséhez, hiszen a falak légáteresztő képessége csökkent, és a nyílászárók is jobban szigeteltek. A radongáz koncentrációját rendszeres szellőztetéssel hatékonyan lehet csökkenteni, erre érdemes figyelni, különösen téli hónapokban. A radon eredetű su-

gárzás az összes tüdőrák eredetű halálozások kb. 10-15%-áért tehető felelőssé, ami Magyarországon évente 1000 emberéletet is kitehet.

A zöldség- és gyümölcsfogyasztás elsősorban dohányzóknál csökkeneti számottevően a tüdőrákot, de csak akkor, ha nem fogyasztanak mellette mesterséges béta karotint. Az átlagos túlélési esélyeket pár hónappal növelik a kemoterápia mellett a legmodernebb, növekedési faktorok működését gátló (úgynevezett biológiai válaszmódosító) gyógyszerek. Sajnos az egyes gyógyszerekkel szemben a ráksejtek bizonyos idő eltelte után ellenállókká válhatnak.

Alternatív, kiegészítő terápiás lehetőséget nyújt a Patkónyelv-, illetve a Bokrosgomba kivonat. A Bokrosgomba kivonatról japán klinikai kísérletben kimutatták, hogy előrehaladott tüdőrákban szenvedők 62,5%-ánál, jelentős tumortömeg-csökkenést vagy lényeges általános állapotjavulást eredményezett. Más gyógymódból készítmények, mint a Patkónyelv kivonat, tovább növelhetik a terápiák eredményességét. Speciális gyógymódból kivonatok rákellenes támadásra aktiválják az immunrendszer sejtjeit, és jelentős életminőség-javulást eredményezhetnek a hosszú távú túlélőknél is. Az érdeklődőknek érdemes kiváló minőségű Patkónyelv kivonatot is tartalmazó termékeket választani, mert előfordult már a kivonatok alacsony minőségű utánzása. A betegeknek a standardizált kivonatokat érdemes választaniuk.

Idén jelentős áttörést jelentett a magyar rákkutatásban, hogy nemrég a Szegedi Tudományegyetem kutatóinak közreműködésével sikerült azonosítani a búzacásra- apigenin biológiai gyógyszerekhez hasonlóan gátolja az áttétképző növekedési faktorok működését, és lehetővé teszi az immunrendszer rákellenes küzdelmét, amit a növekedési faktorok akadályozhatnak. A búzacásra- apigenin kivonat különlegessége, hogy nemcsak egyfajta növekedési faktort gátol, hanem számosat, így a ráksejtek kisebb valószínűséggel válnak ellenállóvá. A felfedezéssel lehetővé vált a második generációs búzacásra- és flavonoid kivonatok létrehozása, amelyek aktív hatóanyag tartalma több mint százszorososa a hagyományos flavonoid gyümölcs- és búzacásra- kivonatokénak. Magyarország a tragikus halálozási arányok hátterében nem engedheti meg magának, hogy ne használja ki, és klinikailag ne alkalmazza a legújabb gyógymódból kivonatokra és búzacásra- apigeninre vonatkozó áttörő tudományos eredményeket. A halálozási mutatók kismértékű javítása is több száz beteg életét mentheti meg.

Dr. Nedeckzy Alajos
főorvos

Tisztelt Olvasó!

Örömmel megemlítem az új családi házak Náraiban, amely a község lakosságának a fiatalodását is jelenti. A várható születésszám növekedése miatt pár hasznos tanácsot kívánok átnyújtani az újszülött fogadásához. Mindenekelőtt célszerű felkeresni a szülést megelőzően a választott gyermekgyógyászt, aki az anya TAJ számának ismeretében a szülést követően az újszülöttnél felírja a szükséges vényeket. Tanácsaim az újszülött fogadásához a következők:

Elhelyezés: lehetőleg világos helyiségben (fontos a természetes fény), ne közvetlenül a fűtőtest mellé helyezzük a baba ágyát. A gyermek feje alá ne tegyünk párnát, hanem egy összehajtott textilpelenkát. Fektesse a baba hanyatt, vagy felváltva az oldalára. A hasra fektetést nem ajánlom. A helyiség optimális hőmérséklete 22 fok. Fontos a „légzésfigyelő párna” beszerzése, mely biztonságot ad éjszakára és arra az esetre, ha a csecsemő egyedül tartózkodik a helyiségben. A készülék ára széles skálán mozog. Kiválasztásuknál a megbízhatóság és a költség egyaránt fontos. A kiságyba vagy az ágy fölé pár mosható és fertőtleníthető élénk színű játékot szerezzünk be. Minden eszközbeszerzésnél biztonsági okok miatt fontos annak az eredete. A játék ne legyen balesetveszélyes (pl. csörgőkben ne legyen gyöngy, mely

annak széttörése esetén fulladáshoz vezethet, a játékok olyan festékek legyenek színezve, amelyek egyészségre ártalmatlanok. Kerüljük a túl sok játék elhelyezését a kiságyban, mert a gyermek mozgását akadályozza. A csecsemőnek felesleges teljes csendet biztosítani. Halk beszélgetés, kellemes háttérzene, adott esetben a kapucscengő sem zavarja. Nem javaslom idősebb babánál a bébikompi beszerzését, mert a mozgásfejlődésben inkább akadályozza. Etetőszék vásárlása hasznos 8 hónapos kortól. A „száraz” cumit higiénés okok miatt nem ajánlom, helyette inkább szopja az ujját.

Szabadban való tartózkodás, öltözködés: az újszülöttet is ki lehet vinni a lakásból korlátozás nélkül. Ennek a feltétele a szélmentes száraz idő. Télen is ügyelnünk kell a réteges öltözékre. Ha az újszülött keze „kissé lilás”, annak az oka a testvégek vérkeringése ebben a korban „rosszabb”, mint idősebb gyermekeknél. Tavasztól őszig hasznos kiegészítője a babakocsinak a szúnyogháló, és a napernyő. Nyáron a déli napon nem tanácsos kint tartózkodni a szabadban, világos szellős ruházatban, napszővet sapkában vigyük ki a csecsemőt a lakásból.

Tanácsok a csecsemőápoláshoz: a fürdetés mindig az etetést megelőző időszakban történjék. Fent lévő köldöksontot és váladékozó köldököt ne érjen fürdővíz! Köldököt ekkor salicynes alkohollal és fertőtlenítő hintóporral kell kezelni naponta több alkalommal is. A fürdővíz testmeleg, 37 fokos legyen. Nem javasolt kamillás fürdővíz, mert száríthatja a bőrt, és adott esetben allergizálhat. A fürdetést „fürdető kenőccsel” végezzük. Az újszülött

lött haját is akár naponta lehet mosni babysamponnal (ez szembe kerülve sem csíp). A haj puha kefével fésülhető. Idősebb csecsemőnél hasznos a hajnyírás. Könnyebb a haját rendben tartani és erősödni a hajszálak. A körömvágás már újszülött korban is megengedett. Fürdést követően a hajlatokat paraffinolajjal kell lekenni. Felhívnam a fülek ápolására a figyelmet. A dobhártyán fülzsír képződik, mely annak a rugalmasságát biztosítja. Ha ezt a fülzsírt fültisztító pálcikával próbáljuk „kitisztítani”, azt csupán beljebb nyomjuk és kialakul a fülzsírdugó, mely fülbetegséget okozhat. Javaslatom: vattaszálcsát mártsunk paraffinolajba, egykét csepp olaj feloldja a hallójáratban lévő cerumemt. Ezt követően már hatásos a fültisztító pálcika.

Ártalmatlan újszülöttkori jelenségek: leány újszülöttéknél „meneses” vérzés (kisfokú), lányoknál és fiuknál emlőduzzanat és „anyatej” ürülése az emlőkből, hirtelen főleg a baba arcán kialakuló, majd elmúló jellegtelen kiütések. A fenti tünetek okai anyai hormonok, amelyek a terhesség alatt kerültek az újszülött szervezetébe. Ezekről értesíteni kell az orvost, de közbeavatkozást az esetek döntő többségében nem igényelnek. Végül szopós csecsemőknél előfordul: véres a hányadéka, bukása! Ilyenkor mindig ellenőrizni kell a kismama emlőbimbóit. Ha ezek berepedtek, a „vérzés” nagy valószínűséggel onnan származik. Megelőzhető a rövid ideig tartó intenzív, bimbóvédővel való szoptatással.

Dr. Halász Ernő
gyermekgyógyász-háziorvos

Amit a homeopátiáról tudni kell....

A homeopátia a „hasonlót a hasonlóval gyógyítani” elv alapján működik. Alkalmazásának elve, hogy a beteg azt a gyógyszeranyagot kapja homeopátiás hígításban és elkészítési módban, amely hígítatlanul az egészséges emberben olyan tüneteket vált ki, mint amelyek leginkább hasonlítanak a beteg panaszához. Ezen felfedezések első úttörője dr. Samuel

Hahnemann volt. Élete folyamán 124 könyvet publikált e témában. Hazánkban Bakody József honosította meg a homeopátiát, aki az 1831-32. évi kolerajárvány idején, sikeres kezelésével nagy feltűnést keltett nemcsak itthon, hanem külföldön is.

A homeopátiás szerek a szervezet öngyógyító törekvéseit támogatják, miközben a hagyományos terápiával ellentétben nem nyomják el a tüneteket. A homeopátiás „golyócskák” természetes anyagokból (ásványi, növényi, állati eredetűek) speciális módon készülnek. Lényeges különbség a gyógyszerekhez képest, hogy egyedülálló hígítási folyamaton mennek keresztül, ezáltal kémiai értelemben vett hatóanyagot nem tartalmaznak, egyfajta információt közvetítenek a szervezetnek. Általában kétféle hígításban kínálják őket: A D (decim) tízszeres, a C (centrum) százszoros hígítást jelöl, a betűk mögött álló számok pedig azt mutatják, hogy az adott szert hányszor hígították a tízszeresére vagy a százszorosára. Minél kisebb ez a szám, annál inkább a testi tünetekre hat a szer, ezek hatékonyabbak a hirtelen kialakuló be-

tegségeknél, balesetknél. Minél nagyobb ez a szám, a szer annál inkább orvosolja a már régebben fennálló kórképet, vagy lelki panaszokat.

Jó tudni!! A kezelés hatékonysága érdekében érdemes néhány szabályt betartani:

- Ne tegyük a szereket TV, számítógép, mobiltelefon, mikrohullámú sütő közelébe, tűző napra, hűtőszekrénybe!

- A golyókat lehetőleg szopogassuk el, mivel a szétrágás, a lenyelés csökkenti a hatásukat (a hatóanyag a száj nyálkahártyájáról jut be a szervezetbe)!

- Lehetőleg ne érintsük kézzel a golyócskákat (használjunk műanyag kiskanalat, de ne fémet)!

- A teljes felszívódás érdekében a szer bevétele előtti és utáni fél-fél órában kerüljük az evést, ivást, fogmosást, cigarettázást, kávézást, rágógumizást, más gyógyszerek bevitelét (szoptatásnál nem kell megvárni a fél órát).

- A kezelés ideje alatt lehetőség szerint minden formában kerüljük az illóolajokat (aromaterápia, gyógycukorkák).

- Terápia közben nem szabad abbahagyni az egyéb gyógyszeres kezelést, csak az orvossal történő egyeztetés után, ha a másik gyógyszer valóban feleslegessé válik!

A homeopátiás szereket a kismamák, szoptató anyukák és babák is biztonságosan használhatják, de az adagolásukra vonatkozó szabályokat be kell tartani!

Molnárné Németh Emma
védőnő

Áldott, aki jön az Úr nevében!

Keresztény életünk nagy ünnepéhez érkezünk húsvét megünneplésével. Az ünnep fontosságát az is jelzi, hogy 40 napig tart a lelki előkészület, a Nagyböjt. Utána pedig 50 napig a húsvéti idő. Nagyböjtben átéljük életünk bűn által való megsebzettségét. Krisztus személyén, szenvedésén, halálán és föltámadásán keresztül hatalmas értékekre lelünk. Rövid írásomban csak egyet emelek ki.

Jézus számárháton vonul be Jeruzsálembe, nem büszke paripán. Az embert szolgáló állat hátán ül az ég és föld királya. Nem várost, földet, országot akar elfoglalni, hanem az emberi szíveket. Vonulása ennek ellenére diadalmas, mert élete is a mindenkit szolgáló szeretet volt. Szeretni való, mint a családjáért küzdő apa és anya. Jeruzsálem virágba borult. Kiknek nem jutott pámaág, ruhájukat terítették eléje, úgy értékelték szolgálatát.

II. János Pál pápa lengyelországi látogatása jut mindig eszembe, amikor minden templomot, kirakatot és ablakot a lengyel pápa képe díszített. Így várta csodálatos fiát. Ahol pedig áthaladt autója, egymást érték a virágok. Minden ember szívé-

hez a legközelebbi út a szolgáló szeretet. Igaz emberségünk ajánlólevele. Ahogy az utolsó vacsorán Jézus a tanítványainak mondta: „Példát adtam nektek, hogy ti is ezt cselekedjétek.” Ide ígérkezik a Szentírás csodálatos himnusza, melyet Pál apostol a filippiekhez írt levelében olvashatunk: „Ő, isteni mivoltában nem tartotta Istennel való egyenlőségét olyan dolognak, amihez föltétlenül ragaszkodjék, hanem szolgálai alakit fölvéve kiüresítette önmagát és hasonló lett az emberekhez. Külsőjét tekintve olyan volt, mint egy ember; megalázta magát és engedelmes lett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig.”

Vetkőzzünk ki a bűn önös cselekedeteiből és öltözzünk a feláldozott Krisztus erényeibe. Bárhol vagyunk, vagy bárhova megyünk, tapasztalják meg embertestvéreink általunk is: „Áldott, aki jön az Úr nevében!”

Dr. Rátkai László
esperes, plébános

Agglomeráció?

Az agglomeráció a nagyvárosok térbeli „előrenyomulása”, maga a város, és az azt körülölelő, vele összefüggő (de közigazgatásilag önálló) település-együttes.

„Ahol nincs iskola, ott semmi sem lesz - foglalja össze véleményét a nárai tekézőben egy nagypapa. S mi lesz a templommal? – A gyerekek hittanra és misékre is járnak, a temetéseken ők ministrálnak. Nem lesz a faluban elsőáldozás sem, semmi sem lesz, elhal minden, ami még az iskola körül működött – dünnög magában.”

Ezekkel a mondatokkal fejeződött be egy Nárairól szóló újságcikk még 2003 májusában. (A teljes cikk itt olvasható: <http://nol.hu/cikk/111977/>). Településünk egy új irányt vagy iránytalanságot vett. Azokat a közösségi alapokat, amit egy iskola adhat, már teljesen elveszítette. Helyette van egy alvó falunk, ahova aludni járunk – bukdácsolunk, mert a járdáink járhatatlanok. Immár ötödik éve, hogy költségvetésünket nem terheli iskola, de még járda sem. Ezzel kapcsolatos véleményemet szeretném megosztani Önökkel.

Kiút még lehet ebből az irányból, de ez egyelőre nem látszik. Lehetnének iskolafenntartók, hogy ez által kézben tartsuk a jövőnket, de nem tesszük. Egy iskola nyilván pénzbe kerül. A hangsúly, egyelőre azon van, hogy ne kerüljön semmibe. Azonban ne higgyük azt, hogy a jelenlegi, feladat-ellátási megállapodás az egyik szombathelyi iskolával, bármilyen bebeszólást enged gyermekeink taníttatásába. Már csak azért sem, mert szinte egy nárai gyermek sem jár oda. Kiválasztásánál talán csak a légyonban való közelsége játszhatott szerepet.

A magam részéről hasznosnak tartanám, hogy gyerekeink lehetőleg ugyanazt az óvodai, iskolai közösséget „használják” nevelődésre, tanulásra. Fontos ez, mert ebben a korban alakulnak ki azon kapcsolatok, amik aztán felnőtt korban meghatározzák a régióhoz való kötődést. Visszahozhatják magukkal a később megszerzett tudást, tapasztalatokat, üzleti lehetőségeket. Nyilván ez egy hosszú távú BEFEKTETÉS, bizonytalan nagyságú hozammal, viszont szükségessége biztos. Egy önkormányzatnak feladata ezt az utat kijelölni, vagy ha erre nem képes – ez Nárai –, akkor a lakók által igényeltet támogatni. Az általános iskola első négy évéig a „városi” iskolába járás előnyei megkérdőjelezhetők, és a „falusiak” a kicsi gyermekek számára felbecsülhetetlen értékeket biztosítanak. A Náraiak jelenleg három lehetőség közül választhatnak:

Valamelyik szombathelyi iskola. Sokan ezt teszik.

Jáki iskola. Rossz a közösségi közlekedés oda. Ezek miatt csak néhányan választják.

Felsőcsatári iskola. A jó közlekedés miatt a nárai gyerekek közül fele ide jár.

Mindkét falu iskoláját jónak tartom, mert ez által kialakulhat egy több faluból álló közösség, ahol a célok egy része azonos. A közös cselekvés lehetőségét nem Felsőcsatár vagy Ják gátolja. A Nárai Önkormányzat zárkózik még el ettől az iránytól. Remélem a hangsúly a „mégén” van. Az óvoda terén jobban állunk. Saját óvodánk szép létszámmal működik. Fejleszteni, építeni ettől még szükséges. (Ja, nem le irányban J.) Javaslatot tettem a fejlesztésre, még múlt évben – közmeghallgatáson –, de értő fülekre nem találtam. Ingyen internet lehetőséget ajánlott az egyik helyi szolgáltató, de ezzel nem tudunk – vagy tán nem akartunk? – élni. A döntéshozók némelyikében felmerült, hogy szükség van-e rá ott? Nem, ez nem vicc, hanem kérdés 2008-ban. Azt gondolom, nem az internetben van a hiba. Az óvodával kapcsolatos fejlesztési javaslatok betervezése

nem az én feladatom. A felmerülő igények jelzése intézményvezetői hatáskör, melyeket akár képviselő-testületi ülésen, akár személyesen szívesen meghallgatok, lehetőségeimhez mérten képviselek. Azonban az elmúlt másfél év képviselői munkámat elnézve, ilyen megkeresés nem történt. Pedig az óvoda ügyeivel kapcsolatos döntések meghozatalára nem egyedül a polgármester jogosult. Jelenleg a nyakunkon van az óvodai játszótér felújítása, amit a hatályos jogszabályok alapján korszerűsíteni kell. Ezt a feladatunkat is meg kell beszélnünk a következő testületi ülésen.

A 2007-ben rendelkezésre álló tiszteletdíjamat a következőkre fordítottam: 20 ezer forintot a Nárai Óvodának szabadon felhasználva, 50 ezer forintot a Felsőcsatári Iskolának szabadon felhasználva. A 2008-ban rendelkezésre álló tiszteletdíjamat a következőre fordítom: 50 ezer forint a Felsőcsatári Iskolának. A fennmaradó összeget tartalékolom, az év folyamán felmerülő célokra.

Lóránth Csaba
képviselő

Szennyvíziszap komposztáló épül településünk határában

Lakossági kérésnek megfelelően jártunk utána, a Nárai mellett épülő szennyvíziszap komposztáló telep létesítésének. Mint megtudtuk, Szombathely megyei jogú város szennyvízelvezetési és tisztítási rendszere fejlesztésének részeként épül településünk határában (Szombathely irányában, a településtől mintegy 2 km távolságra, a Csupor-villa felé vezető út mentén) a szennyvíziszap komposztáló telep. A projekt az Európai Unió közel 260 milliós támogatásával valósul meg.

A 175.000 LE terhelésű szombathelyi szennyvíztisztító telepen 14 t/d szárazanyag-tartalmú kevert iszap keletkezik. Az iszapbetáplálás-kor a rothasztókból kiszoruló kirothasztott iszap a meglévő 500 m³-es kigázósító-utósűrítő medencébe folyik. A medencéből a 35 m³-es homogenizáló tartályba szivattyúzott iszapot centrifugákkal víztelenítik. Mint megtudtuk, ezt a víztelenített iszapot szállítják konténerekben ide Nárai mellé, a komposztáló telepre a szombathelyi szennyvíztelepről, ahol a tervek szerint évi 15.000 m³ komposzt keletkezik majd környezetbarát komposztálási technológia szerint.

A szombathelyi telepen a rothasztókban keletkező biogáz aztán a rothasztók tetején lévő gázdómokban gyűlik össze, majd habcsapdákon, kavics- és finomszűrőkön, kéntelenítőn átáramolva csővezetékén keresztül az 1.000 m³-es gáztárolóba távozik. A gáztároló biztosítja a szükséges alapnyomást és kiegyenlíti a gázkezelés és a felhasználás közötti különbséget. A keletkező biogáz gázmotorokban elégetve hasznosul majd. A rothasztós iszapkezelés hőigényét és az épületgépészeti hőigényeket a gázmotorgépházba telepített 2 db gázmotor és a meglévő földgáztüzelésű kazánok fogják biztosítani. A téli csúcsjellegű hőigény 1.560 kW, a gázmotorok hőteljesítménye 800 kW, a kazánoké pedig 1.200 kW, így a hőtermelő berendezések biztonsággal fedezik az igényeket. A szennyvíztisztító telep fejlesztés utáni villamosenergia-igénye 615 kW-ra tehető majd. A gázmotorok egyenként 250 kW, összesen 500 kW villamosenergia-termeléssel az előbbi igénynek a 80%-át tudják fedezni, azaz a hálózatból csak a maradék 20%-ot kell vételezni.

Az eljárásban tehát a víztelenített, konténeres szennyvíziszap érkezik majd ide Nárai mellé. A víztelenített szennyvíziszap mezőgazdasági elhelyezésének az engedélyezett jelenlegi módja továbbra sem változik, de a lakossági bűzpanaszokra okot adó régi átmeneti tároló helyett épül egy új komposztáló telep kö-

zségünk határában, tudtuk meg a szakemberektől. A komposztálási technológiák közül a zárt szempermeábilis membránnal takart, levegőztetett prizmás rendszerre esett a választás, mert ez a rendszer egyszerű, könnyen kivitelezhető, megfelel a hazai műszaki színvonalnak és megfelel a környezetvédelmi követelményeknek is. Ennél az eljárásnál az iszaphoz a megfelelő nedves-

Épül a komposztáló

ségtartalom és a kellően laza szerkezet kialakításához struktúra anyagot, mezőgazdasági melléktermékeket, valamint aprított, fás jellegű zöldhulladékot kevernek 1:1 arányban. 35,2 m³/d, 25% szárazanyag-tartalmú rothasztott iszappal számolva, így a komposztálandó nyersanyag mennyisége 70 m³/d lesz. 4 hetes intenzív érlelést előírva a komposztáláshoz 4 db 35 m hosszú, 8 m széles és 3 m magas prizma szükséges. A szennyvíztisztító telepről folyamatosan érkező iszapot aprított struktúra anyaggal keverik össze, majd a keveréket homlokrakodóval prizmába rakják. A kész prizmát letakarják, majd folyamatos levegőztetéssel érlelik. A prizma hőmérsékletének mérésével a befűvott levegő mennyisége szabályozható, így válik irányíthatóvá a rendszer. 3-4 hét intenzív érlelés után a prizmát lebontják, a komposztot rostálás után az utótároló tere szállítják. Néhány hét után a komposzt állaga, érettsége eléri azt a fokot, amely már az azonnali felhasználást is lehetővé teszi. Az érlelt komposzt elhelyezése a vegetációs időszakok figyelembevételével a már engedélyezett földterületeken fog megvalósulni, ahol a helyi átmeneti tárolás, kiszórás, beszántás műveletei a korábbiaktól eltérően bűzhatás nélkül fognak lezajlani. Reméljük, hogy így lesz. A témával kapcsolatos további információk:

www.aquadocinter.hu/themes/Vandorgyules/pages/5szekcio/boda.htm

Németh Tamás

Benyomásaim Nárairól

Mióta házam elkészült, évente körülbelül háromszor látogatok el néhány hétre Náraiba, így lassan benyomást kapok a falu életéről. Most szeretném megosztani az olvasóval ezeket a benyomásokat.

Barátságos lakosság. Még nem fordult elő, hogy valaki hűvösen reagált volna, ha megszólítottam. Mindenki, akit gyerekkorom óta ismerek, kimondottan kedves és szeretetteljesen érdeklődik, mintha mindig itt éltem volna. Gyakran olyanok is megszólítanak, akiket én nem ismerek, de ők ismernek valahonnan. Látom, hogy fiatalok és öregek köszöntik egymást, ha például a buszról jönnek, vagy oda mennek.

Szép temető. A temető mindig meghatóan szépen gondozott. Állandóan sírokat ápoló asszonyokat látok. Feleségemnek nagyon tetszik, hogy megmaradt a temető természetes jellege. (Németországban sok helyütt egy fűszálat sem látni a sírok között, a vett fekete föld minden szeme egyforma. A virágok glédában állnak, mint a katonák, túl steril az egész.)

Virágos kertek. Sok ház van, ahol a ház előtti kertben tavasztól őszig csodálatos virágok sokaságában gyönyörködhet az arra járó. De a ház melletti területeken és benn az udvarban is sokhelyütt szebbnél szebb virágok váltogatják egymást az év folyamán. Még vannak, akik nem sajnálják a fáradságot.

Sok a csúnya ház. Persze ez ízlés dolga. Nem csoda, hogy a telkek beépítési módja megváltozott, hiszen már főleg nem gazdálkodók lakják a falut. De sajnálom, hogy minden ház más, nem illenek egymáshoz, sokszor nem is magyar stílusúak. Persze ebben az építési hatóságok is hibásak, bár az ízlést ők sem határozhatják meg. Tanácsokkal azonban esetleg szolgálhatnak.

Üresedő faluközép, növekvő perembeépítés. Sajnos egyre több ház üresedik meg. Mivel a régi telkek általában több ezer négyzetméter nagyságúak és a rajtuk álló házak öregek, nehéz vagy lehetetlen az ilyen házakat eladni. Ehhez jön még, hogy az építési előírások nem alkalmazkodnak a megváltozott életkörülményekhez. Még mindig nem engedélyezik, hogy a belterületeken kisebb telkeket alakítsanak ki és többlakásos egységeket építsenek. Azt hiszem, ebben a községék önkormányzatának kellene mozdulnia. Persze a változtatást sokszor más érdekek akadályozzák. Úgy

tűnik, kifizetődőbb a peremen új, beépíthető területeket kialakítani, mint a falu belterületét ésszerűen kihasználni. (Ebből a szempontból az itteni, németországi lakóhelyem jó példával szolgálhatna. Itt korlátozottak a lehetőségek új területek beépítésére mindaddig, míg a belterületen üres telkek vannak.)

Szemétegetés. Kimondottan bosszantó, hogy ne mondjam felháborító, hogy nem jár következményekkel a szemét kertekben, udvarokban történő elégetése. Nem a kerti hulladékok elégetését sérelemzem, bár ebben is nagyobb időbeli korlátozásokra lenne szükség, hanem az egészségre ártalmas műanyagokét. Úgy látszik, sokak számára még mindig nem világos, hogy milyen mérgező (pl. dioxin) anyagok keletkeznek ezek elégetésével. Ki tudja, mennyi rákos megbetegedést okoztak és okoznak saját maguknak és lakótársaiknak az így cselekvők! Bizony büntetőjogilag kellene eljárni az ilyenekkel szemben. Kötelezővé kellene tenni a szemétszállítás igénybevételét és ismertetni kellene a falu lakosságával a szeméttelrakók ingyenes igénybevételének lehetőségét, például Szombathelyen, az Intersparral szembeni telepen (amint erre már egyszer egy lakos dicséretre méltóan felhívta a figyelmet a Nárai Hírmondóban).

Kutyaugatás. Nem emlékszem, hogy gyerekkoromban ennyi kutya lett volna Náraiban. De nem is az a baj. Aki akar, tartson kutyát és fizessen kutyaadót. De miért van az, hogy éjjel-nappal ugatástól hangos a falu? Nem vagyok kutyatartó, de azt gondolom, hogy a kutya gazdájától is függ, hogy kutyája állandón ugat-e vagy sem. Hát bizony oda van a falusi idill, ha nyári esteiken kiülsz, hogy jó levegőt szívj, és akkor az egyik szomszéd kinyitja az ólajtót, a másik a szemetet égeti, a harmadiknak meg a kutyája ugat.

Tisztaság. Utolsó látogatásomkor megnéztem az épülő új negyedet. Persze egy terület beépítésekor mások a körülmények, mint normális állapotban. De azért figyelni kellene arra, hogy pl. a csomagolóanyagokat ne szórják el mindenfelé. Mindenhol vígan hordta őket a szél. Nem hiszem, hogy ettől a látványtól egy építeni szándékozó jó benyomást nyer. Ugyanolyan rossz benyomást eredményeznek az árkokba eldobott szemetes zsákok a Szombathelyre vezető úton. De ezeket, remélem, nem a náraiak dobták oda.

Befejezésül kérem, ne vegyék zokon esetleges bírálataimat, megírásukkor a jó szándék vezérelt a szívemhez oly közel álló falu szépülése érdekében.

Péntek László

Az eddig ismert leghosszabb palindromírás

Palindromírásnak hívjuk az olyan szavakat, mondatokat, amelyek visszafelé olvasva is ugyanazt jelentik. Pl.: indul a pap aludni, stb. Az 1800-as évek vége táján, egy Brayer Gyula nevű magyar sakknagy-mester írt egy szerelmes levelet, ami oda-vissza olvasva ugyanaz, mely ismereteink szerint a leghosszabb magyar palindromírás (ha valaki megdönti e rekordot, a következő Hírmondóban leközzöljük!), íme:

Nádas K. Ottó Kis-Adán, májusi szerdán e levelém írá. A mottó: Szivedig ime visz írás, kellestem író! Szinlelő szív rám kacsintál! De messzi visz szemed... Az álmok (ó csaló szírének ezek, ó csodaadók) elé les. Irok ime messze távol. Barnám! Lám e szivindulat Öné. S im e sziv, e vér ezeket ereszt ki: Szivem! Ime leveled előttem, eszemet letevő! Kicsike!

Szava remegne ott? – Öleli karom át, Édesem! Lereszket évaszív rám. Szivem imád s áldozni kér réveden – régi gyerekenem. Les im. Előtte visz szived is. Ég. Érte reszketek, szeret rég és ide visz. Szivet – tőlem is elmenet – siker egy ígérem, de vérré kinzod (lásd ám: ime visz már, visz a vétek!) szerelmesedét. Ámor (aki lelőtt ő engem, e ravasz, e kicsi!) Követeltem eszemet tőled! E levelém ime viszi... Kit szeretek ezer éve, viszem is én őt, aludni viszem. Álmán rablóvá tesz szeme. Mikor is e lélekadaado csók ezeken éri, szól: A csókom láza de messzi visz!... Szemed látni csak már!... Visz ölelni!... Szoríts!... Emellek Sári szívemig. Ide visz Ottó. Ma már ím e levelen ádrész is uj ám: Nádas K. Ottó Kis-Adán.

Németh Tamás

A „Virágos Móni”

A Nárai Hírmondó a falubeliekhez és a falubeliokról szól. Állandó célunk, hogy minél többen megszólalhassanak benne. Szeretnénk lakótársainkat bemutatni, ezzel is színesebbé, érdekesebbé tenni a lapot.

Mikor Frankné Tóth Mónika neve felmerült, mint lehetséges riportalany, nagyon szívesen elvállaltam a megkeresését. Nagyon jó dolognak tartom, hogy van a faluban virágbolt. Annak lehetősége, hogy helyben tudunk virágokat és egyéb ajándéktárgyakat vásárolni, Nárai községmegegyezés erejéig fokozza, ha közvetve is. Ugyanis, ha helyben beszerezhetjük, akkor nem fogunk Szombathelyre utazni virágcsokorért. A minőségről pedig, engedjenek meg egy személyes megjegyzést: minden halottak napja előtt Móninál vásárolok meg a koszorúkat, melyeknek fele, innen távoli sírokra kerül. Ezekre nagyon büszke vagyok, mikor régi ismerőseim különlegesnek találják és dicsérik szépségüket. Ismerjék hát meg Önök is kicsit jobban azt a hölgyet, aki készítette őket!

– *Mi az, amit fontosnak érzel elmondani magadról?*

– Náraiban születtem. A tanulmányaim elvégzését követően – amelyeket Szombathelyen folytattam – 1993-ban férjhez mentem, két lányom van Noémi (14) és Petra (11), ők szintén Szombathelyre járnak iskolába. Férjem Frank Gábor. A házasságkötést követően Szombathelyen laktunk, majd 1996 novemberében elhatároztuk, hogy építkezünk Náraiban, és azóta újból itt van a saját otthonunk.

– *Mikor és miért határozta el, hogy virágboltot nyitott? Felmerített-e a lehetőségeidet?*

– A tanfolyamra való beiratkozásakor vetődött fel bennem a gondolat, hogy virágboltot nyissak, egyrészt azért, mert elég nagyok ítélték meg a falut ahhoz, hogy erre igény mutatkozzon, másrészt így itthon párhuzamosan jobban el tudom látni a háztartást és a gyerekeket. A lehetőségek szempontjából úgy gondoltam, hogy a falubeliek nyilván Szombathelyről oldják meg a virágok beszerzését, illetve konkurencia hiányában valószínűleg igény van egy helyi virágüzletre. Az adottságok kedvezőek, főutcán lakunk, a garázs átalakításával, pedig nem igényelt nagy feladatot a nyitás. A beszerzési források felkutatása sem jelentett problémát, a többi pedig, már a saját kreativitásomon múlt.

– *Segített-e valaki ebben a befektetésben?*

– Maga az ötlet és a gyakorlati teendők megalkotásában – mint eddig mindenben – a párom támogatott és segített. Az engedélyek beszerzésében, az első beszerzések befektetésében is ő nyújtott segítséget. Mint arról írtam, a helyiség átalakítása nem volt nehéz, éppúgy, mint a ház építésénél nagyon sok mindent, ezt is magunk csináltuk, csinosítottuk a minimális követelményeknek megfelelően és anyagi lehetőségeinkhez mérten.

– *Hogy érzed, jól döntöttél?*

– Igen, a tapasztalatok és vásárlói visszajelzések azt bizonyítják, hogy jó döntést hoztam, a munkámra van igény, és

még jobban megszerettem ezt a szakmát. Azt hiszem, kevés ember mondhatja el magáról azt, hogy azt csinálhatja, amit szeret, nálam ez a helyzet. Mindig új kihívásokkal találkozom, folyamatosan képezem magamat, nyitott vagyok az új, kreatív szakmabeli újdonságokra. Ez a visszajelzések alapján a kezemből kiadott munkáimból is bizonyítást nyer.

Az árképzésem kedvezőbb, mint bármely más virágüzleté, nyilván ez abból is adódik, hogy nem kell bérleti díjat fizetnem a helyiségért, nincs alkalmazottam, járulékok stb., másrészt nem a nagy haszonkulcsos gyorsan meggazdagodás logikáját követem – bár megjegyzem, ebből nem is lehet. Nyilván azért nem mindig fenéig tejfel a helyzet, mert bizony sokszor – pl. nagyobb temetések, Mindenszentek idején – hajnalban kelek és éjfélkor fekszem, tehát fizikálisan néha komolyabban megviseli az embert, de ez a dolgom, ez ezzel is jár. Na és a háznál lévő üzlet, ha mondhatjuk így „negatív előnye”, hogy ha nyitvatartási időn kívül keresnek, és itthon vagyok, akkor sem utasíthatom el a megbízásokat, ünnepnapokon sem, kiszolgálók mindenkit, legyen akár falubeli vagy idegen.

– *Kik alkotják a vendégkörödöt?*

– A vendégköröm vegyes, falubeliek, környező falvakból, sőt még Szombathelyről is vannak úgynevezett törzsvendégeim. A Nárai templomnak évek óta rendszeresen beszerzési áron biztosítom a díszítésre szánt virágokat, alkalmanként tállakat, csokrokat készítek mindennemű ellenszolgáltatás nélkül. Szívesen teszem, mert örülök, hogy valamilyen formában önzetlenül hozzájárulhatok a falu életéhez kapcsolódó eseményekhez. Ami számomra viszont érdekes, hogy Náraiból kevesebben járnak vissza hozzám rendszeresen, mint amennyien a környező településekről és Szombathelyről összesen. Az utóbbi 1-2 évben jelentősen megnőtt, például a jáki vendégeim száma, pedig ott működik virágbolt a faluban, mégis átjönnek hozzám sokan.

– *Zárásként hogyan fogalmaznád meg a filozófiádat?*

– Meggyőződésem, és ehhez mindig mereven ragaszkodom, hogy a kezemből kiadott minőség a legfontosabb. Ezért a beszerzési forrásaim megbízhatóak, mindig friss alapanyagokat biztosítanak, tudásom legjavát adom minden munkámba, legyen ez csak három szál szegfűs csokor, vagy egy komplett esküvő díszítése. Külön marketingstratégiám nincs, azt vallom, hogy a legjobban a saját kezem és kreativitásom eredménye adja el magát hosszú távon, ezt bizonyítja az elmúlt időszak és a jelen is. A jövőben is ennek szellemében tevékenykedek.

Frankné Tóth Mónika

Volt egyszer egy „Rákóczi” MTSZ Náraiban

Előző számunkban megjelent cikk folytatása

Kezdetben még nem tudtunk erőgépeket vásárolni, nagy feladata volt a fogatoknak. 37 pár ló, azaz 74 db került bevonásra, mert a háztáji gazdaságban nem volt a lótarítás engedélyezve. Ezeket a fogatokat a gazdáknál lévő istállóknban helyeztük el lehetőség szerint a brigádok területén, minden brigád részére arányosan elosztva, így a fogatosoknál, és a foglalkoztatásukról is az illetékes brigádvezetőnek kellett gondoskodni, munkájukat irányítani, munkabérük elszámolását rendezni. A következő napi időszerű munkák végzését mindennap a délutáni munkaosztáson kellett megbeszélni a tagokkal. Ez fontos volt, mert a kezdetekben e nélkül nem vettek volna részt a munkában. Később már bevezetésre került a faluban, hogy faluban lévő hirdetőtáblára került a következő napra kiírt dolgozók neve, és munkájuk megnevezése. Szükség is volt kezdetkor a jó munkaszervezésre, hiszen erő- és munkagépek hiányában a kb. 1600 kat hold földet, ezeknek időszerű munkáit kellett elvégezni. A legelső közös munkát a fogatosok kezdték, telefonkapcsolat nem volt még, jött a MÁV küldönce, hozta az értesítést, hogy 1 vagon pétisó érkezett a TSZ részére, szállításáról gondoskodjunk, kalkulálva 14 fogat kell, hogy 1 fordulóra hazahozhassuk, és a tagoknál a pajtákban elhelyezzük. A raktáros feljegyezte hol mennyi lett elhelyezve. A fogatokról, felrakás és lerakás munkabérét munkaegységben a brigádvezető elszámolta, és a tag munkakönyvébe, mely az irodán volt bejegyezve. A munkaegység értékének tervezése, az éves gazdasági tervet szerint 30 Ft volt. Sajnos az év végére ez 18,60 Ft lett. Ennek eredményében elszámolási áron kapták meg a tagok zárszámadás után járandóságukat, melyek kitevője 6-7 kg gabona vegyesen és kiegészítve készpénzzel. Az éves munkaegység mennyisége tagonként változott, 300-tól 800 Ft-ig volt az éves kereset. Nem volt más elosztani, mind amit megtermeltünk. Kedvezményes háztáji föld megművelése, tűzifajuttatás, egyéb más támogatásra még nem volt lehetőség, de a következőkben ezek is megvalósultak. Aztán az eredmények és állami támogatás is segített a következő években jobb eredmények eléréséhez. Különösen az új gazdasági irányítás az 1968-ban bevezetett gazdaság mechanizmusa szabadabb gazdasági tervezést, már meghozta az eredmények felgyorsulását. Ezt követően lassan áttértünk a munkaegység helyett a készpénzfizetésre, és ez eredményeket hozott.

Már korábban gyenge adottságú TSZ-hez való besorolást kaptunk, mely segítette a gazdálkodást, eredményeket hozott, és tiszta lappal már könnyebb volt gazdálkodni, mert ez idáig lévő tartozásokat eltörölték, és még támogatást is kaptunk. Évenként fejlesztettük gépparkunkat, most már elegendő erőgép és munkagép biztosította a gazdálkodás menetét. Korábban a tagok egy része ellenezte egy-két olyan munkagép vásárlását, attól féltek, hogy lesz munkájuk. Még a markológép vételét is ellenezték, egy kis kezelői gyakorlatlanság miatt felborult, nem segítettek helyre-

állítani, inkább örültek, hogy felborult. Elfelejtették, hogy megalakulásukkor 20-30-an egész nap a földet járták, kézzel vetették a műtrágyát, és kézzel kaszáltak, és rakták a takarmányt pótkocsira. Most már egy műtrágyaszóró, egy kazalrakodó és egyéb gép elvégzi a nehéz kézimunkát helyettük.

A megalakulás évében a határt kézzel aratták, takarították be, és a gépállomás cséplőgéppel cséplették el. Nem volt más, csak kezdetleges magyar gyártmányú aratógép, és Balaton típusú gabonakombáj, melynek pazarló munkavégzését jobb volt mellőzni. A következő évben megjelentek az SZK típusú akkori idők legkorszerűbb arató cséplőgépek, a kombájnok, melyekkel a jáki mezőn kezdtünk el aratni, az emberek csapatosan gyalog és kerékpáron mentek megnézni az aratást. Gépállomási gépek voltak, a TSZ csak a következő évben vásárolt kombájnt saját részre és évenként bővítettük, az egyre korszerűbb típusokkal: SZK-4, SZK-5. Ezekkel már a saját gépszerelőink dolgoztak, az előző gépállomási gépekkel a szombathelyi szovjet laktanyából kért katonák dolgoztak, szállásuk a tűzoltószertár szobája volt, ételmezésükről a TSZ gondoskodott. Korszerű gépműhely épület, jó képességű szerelők dolgoztak, és akkor már teljes volt a TSZ gépállomása, az akkori időben forgalomban lévő gépeket, melyek szükségesek voltak, megvásároltuk. Minden gazdálkodással járó munkát el tudtunk végezni. Traktorosaink szorgalmas volt gazdákból lettek beiskolázva, és bizony, ha munkák végzése megkövetelte, nem számolták hány órát dolgoznak naponta. Volt kovács-, bognárműhely, a falu igényeit is ellátta. Ezek a szakemberek 8-10-15 Ft órabetért kaptak, attól függően, hogy ki mikor kezdett dolgozni, de később emelkedtek a fizetések is. Ahogy a TSZ fejlődött, úgy javult a munkabérezés is. Aztán a 70-es évek közepén már nyugdíjazás miatt egyre kevesebb traktorista lett, megnehezítette a munkák időbeni elvégzését, és ez a folyamat végbement az egész tagság körében, és esetenként idegen munkaerőt kellett alkalmazni. Sok munka végzésébe már be kellett vonni a mindig szorgalmasan dolgozó, helytálló női tagokat is, takaráshoz, borjúnevelőbe, raktárba és egyéb munkák végzéséhez. Egy része a női tagoknak a fiatalabb korosztályhoz tartozott, így később mentek nyugdíjba. A TSZ alakulásakor a legfiatalabb férfitagok is csak páran voltak 30 év közelében, a legtöbb férfitagunk alakulásakor alul volt élete delén, és az évek gyorsan teltek, sok TSZ tag már alakulásakor járadékon volt, és egy napot sem dolgozott. A megalakulásakor, egy kicsit nehezen is, de egyre jobban és kis idő elteltével közösen dolgoztak, összeszoktak a munkában, együtt dolgozott a volt nagyobb gazda azzal a taggal, aki egykor a kilencedik keresztért aratta gabonáját, és harmadában kapálta krumpliját, kukoricáját, kaszálta szénáját, lóherét és egyéb napszámos munkáját végezte. Ez a TSZ tagság együtt tartása egyenlő munkavégzés hatására mind a múlté lett, felváltotta a közös gazdálkodás a más élet-szemlélet, mert azért kialakult egy kicsit az idő múlásával, emlékezett még mindenki a régi időkre, az egyéni időszakra, mert azért a gazdálkodóknak az egyéni boldogulásért is nagyon sokat kellett dolgozni a mezőkön. Bizony sok falusi ember egy életet is átdolgozott úgy, hogy a környezetéből a katonaidőt leszámítva nem került messzebbre a falu határáról, Szombathelyen túl, vagy

csak ritka esetben. Mikor elég tehetséges lett a TSZ, tagjait el tudta vinni évenként kirándulni, nevezetesebb helyekre, Balaton környékére, Budapestre az ipari-mezőgazdasági vásárra, és más helyekre. Lehetett látni az érdeklődést, itthon is beszédtema lett, mindenki más-más élményeit mondta el egymásnak. Megszűnt az a különbség, ami 50-60 évvel ezelőtt még meghatározta az

TSZ tagok balról jobbra: Skultéti Ferenc, Kovács Miklós, Lóránth Gyula, Somogyi Lajos, Lóránth Ferenc, Devecseri Ferenc, Kovács Gyula

emberi sorsokat a falvakban, melyet az okozott, hogy a vagyoni szemlélet alapján alakultak ki a családok, és ez határozta meg, hogy kivel köthet a fiatal gazda házasságot, mert bizony a szülők választották meg sok esetben azt az asszonyt, házastársnak valót, aki a vagyoni vonatkozásban is megfelelt. Azokban az időkben még nóta is volt róla, melynek az első négy sorát leírom, de tudom, hogy ma nem ez a meghatározó:

*Kislány, kislány, szép Nárai kislány,
Elvinnélek, ha szegény nem volnál.
Hiába is hull a szemed könnye,
Drága neved nincs a telekkönyvben.*

De ez fordítva is igaz volt, sok módosabb gazdálkodó lánya maradt pártában, mert az akkor idősebb lányokra mondták, akik nem mentek férjhez, hogy pártában maradt, fiatalabb korokban válogattak és arra vártak, hogy vagyoni is megfelelő kérést adjon számukra. De ez időben sok lány módosabb vágyálma volt, hogy felkeresse olyan, akinek biztos állami állása volt. Sokszor várták, hogy jegyző, tanító, rendőr, csendőr, vagy katonatiszt férjre találjon. A szegényebb származású legények, a környezetükben élők közül nem voltak méltó társak a házasság megkötéséhez. Csak ritka kivételes esetben történt ilyen, valami rendkívüli kényszerítés hatására. Az ilyen házasságra utaló történetek aztán a II. világháborút befejezően, a TSZ-be történő belépéssel járó rendelkezések, vagyonszerzés hatására megszűntek.

A Nárai Rákóczi TSZ az 1970-es évek után már eredményesen gazdálkodott, tagsága már valamennyire elégedett volt. A TSZ által is biztosított juttatásokkal, háztáji földek után biztosított juttatással, minden évben tűzifával a fakitermelés után ellátta tagjait. A juttatásokat a TSZ minden tagjának ingyenesen házhoz is szállította. A régi időkben már elfelejtették, mikor a terményeket csak részesművelés után kaphattak, és a betakarítás is sokszor komoly megpróbáltatással történt. Volt olyan erős ős, mikor a

fogatosok a betermelt terményt szekérralra rakva tudtak csak földek végére beszállítani, és volt mikor a korán leesett hó akadályozta a már kiszedett krumplit elszállítani a földekről. Ezeket már az utóbbi időben elfelejtették, most már más jellegű gondok voltak, melynek következtében újabb agitációt értünk meg, mely a TSZ önállóságának megszűnéséhez vezetett. Majdnem azokat a személyeket, melyek az 1960-as megalakulást levezényelték, kellett fogadnunk egy más irányú szervezés vonatkozásában. Igaz ebben az időben már nem a Járáshoz tartoztunk, mert közben városkörnyéki igazgatáshoz tartoztunk, és most ezek a szervek bonyolították a TSZ át-szervezését, hogy három TSZ egyesülése lenne a jövő útja: Nárai, Ják, Szentpéterfa, mely magában foglalta a Jáki 3, a Szentpéterfai 2 jogelőd egyesülését is.

A Nárai Rákóczi MTSZ gazdasági eredményeit nem részletezem, mert aki meg akar vele ismerkedni, az vegye elő Németh Tamás 2004 évben megjelent könyvét, mely részletesen ismerteti a 189-192-es oldalon eléggé hitelesen a TSZ gazdálkodási adatait az 1960-as évtől az 1978-as évben létrejött Jáki Egyetértés megalakulásáig. Sokoldalú tanácskozás, egyezkedés után jött létre az a határozat, hogy gazdasági év befejezése után, mindhárom gazdaság tartsa meg éves közgyűlést, és készüljön fel a 3 TSZ egyesülésére. Nárai gazdaság anyagilag erős volt, és ez is készítette a felügyeleti szerveinket az egyesülésre. A mi TSZ-ünk takarékszámáján tartósan lekötve 12 millió Ft-volt, mely egyesüléskor segítette másik 2 TSZ anyagi talpra állását az egyesülés esetén. A jáki TSZ 1978-ban alaphiányos, míg a Szentpéterfai mérleghiányos volt. Még az egyesülés előtt jöttek felsőbb szervek és elvittek bennünk Szentpéterfára, megmutattak egy istálló állományt, és azt mondták, ezt vegye meg a Nárai Rákóczi TSZ, és egy papírra felírták az összeget. Átadták a TSZ elnöknek azzal, hogy a főkönyvelő ezen összeget utalja a Pinkavölgye MTSZ számlájára. A következő időszak az egyesülés előkészítésével foglalkozott. Összeírásra került mindegyik TSZ vagyontárgyai. Megállapítást nyert, hogy melyik TSZ mekkora értékű vagyontárggyal, tiszta vagyonával rendelkezik, mit visz a közösbe. Minden gazdaság megtartotta a zárszámadó közgyűlést, melyen a tagság is megszavazta, hogy a 3 TSZ a következőkben együtt gazdálkodik, és már az 1979-es évet a terv szerint készítik 3 TSZ területén, így már közel 5000 hektáron kezdődött a gazdálkodás. A tagok létszámától függően minden TSZ delegált tagokat az új vezetőségbe, és bizottságokba, melyek mint küldöttek képviselték a volt TSZ tagságát. Első elnöke Kámán József, második elnöke Horváth Mihály volt. Elnökhelyettesek lettek a másik két TSZ elnökei. Megválasztásra került a közös küldöttgyűlés, mely a vezetőség javaslatára megválasztotta mindhárom községben a szükséges irányítókat. Nagy területtel gazdálkodó TSZ lett, az első év nem hozott eredményeket, de azért elfogadható volt. Aztán a következő évek már hoztak eredményeket, melyet a tagjai is érezhettek már, emelkedtek a munkabérek. A szolgáltatások jobban alakultak, és minden tag részére 25 q terményt biztosítottak háztáji címen. A TSZ fejlődött, a követ-

kező évben a Vas Népe címdalán hozta, hogy a Jáki Egyetértés TSZ 20 millió nyereséggel zárta az évet.

Így teltek az évek, hol jobb, több eredménnyel, mígnem egyszer csak jött a rendszerváltás, melynek hatására a szétválás gondolata foglalkoztatta az embereket. Gyűlés gyűlést követett, és azt határozták a megtartott közgyűlésen, hogy a széjjelválás lesz a jövő útja, és hogy a közös vagyont, melyet mindegyik szövetkezet 1978-ban bevitt, lesz az alapja a szétválásnak. Megalakult a felszámoló bizottság, és megkezdte működését. Mindegyik volt TSZ visszakapta vagyona részét, az 1978-as bevitt vagyon alapján, megosztásra került az erő- és munkagép park. Visszaköltözött a gépműhely, az adminisztratív dolgozók elosztásra kerültek, és megkezdődött újra a gazdálkodás Nárai Agrárszövetkezet néven. Kalmár Tibor szombathelyi lakos lett a TSZ elnök, míg a vezetőség tagjai, tisztségviselői mind Nárai volt TSZ tagjai közül lettek megválasztva. Az újrakezdés komoly feladatokat adott a vezetésnek, különösen a könyvelésnek kellett sokat dolgozni, hogy az új rendelkezéseknek megfelelően kerüljön nevesítésre minden tag számára az üzletrésznek megállapítása. Jó választás volt a könyvelést végző helyi ismert személyek – különösen a főkönyvelő – megbízása. Akik feldolgozták és a tagoknak kiadták az üzletrészüket bizonyító igazolást. Minden tag az eltelt években lévő keresete és a TSZ-ben ledolgozott évek alapján kapta meg az üzletrészt. Nem volt az elosztásra meghozott rendelkezés igazságos, mert az alapító tagok egykori fizetése nem állt arányban az utóbbi években lévő fizetéssel, melynek alapján a kevesebb fizetés után nagyobb részt kapott, mint a ledolgozott évek után. Ebben az esetben az történt, hogy aki 30 éve volt a TSZ tagja, kevesebb üzletrészt kapott, mind aki csak 10-15 évet dolgozott. Ennek hatására sok alapító, régi tagnak csalódást okozott. 1991-

es TSZ ellenes politikájának hatására a tagok már azon aggódtak, hogy náluk is, mint lehetett hallani sok helyen, felélik a TSZ vagyonyát. Így került aztán egyre többek részéről a javaslat, hogy kerüljön a tagok üzletrésze értékesítésre. A rendszerváltás utáni egy-két évi gazdálkodás nem hozott eredményeket, aztán ezt már minden tagunk tudta, és ennek ismeretében döntött, hogy eladja üzletrészt. Dr. Károlyi Ferenc mezőgazdasági vállalkozó tett 30%-os vásárlási ajánlatot, a tárgyalások után ez az összeg az üzletrész 45%-ra módosult. 1995. július 31-én 35 év után az volt az utolsó közgyűlés, mely azt határozta, hogy kimondja a megszűnést aznapi hatállyal.

A tagok még ezen a napon felvették járandóságukat egy összegben. A szerződésben a vevő vállalta, hogy minden eladóval egyéb vonatkozó költségeket magára vállalja. A kifizetésre kerülő összegek változóak voltak az üzletrész arányában. Az üzletrészek 50-100.000 Ft és 2 millió Ft körül voltak kiadva a tagoknak, a már nem élő tagok után felosztva az örökösök is megkapták a nekik jutott járandóságot.

Így ért véget egy falu életét megváltoztató korszak, melyre csak még az életben lévő idősebbek emlékeznek valahogy, a fiatalok elképzelni sem tudják mi hogyan történt 50 évvel ezelőtt. Emlékezetből írtam le ezeket az eseményeket, talán ha egyéb történetekben nehezen értelmezhető is, de törekedtem élethűen adni a sokak számára nem ismert múlt történéseit. A még élő tagok, mert már nem sokan vagyunk – 220-ból már csak 12-en élünk –, élvezzék megérdemelt nyugdíjukat, és jó egészséget kívánok nekik, és felejtsek el ami nem volt kellemes abban az időszakban, és csak a szépre és jóra emlékezzenek!

Tisztelettel: **Skultéti Ferenc**
TSZ nyugdíjas

Mesélő krónikák – Dobzós Náraiak

Zabolai Mikes János gróf püspöksége alatt (1911–1936) történt az alábbi eset, amely terhet azóta kénytelenek cipelni a náraiak: egy mende-monda járt annak idején az emberek között, mert Nárai községben rengeteg dobzó (szilva) termett az egyik évben. Majd az ágakat tördelte a sok termés, hiába ették, főzték lekvárnak, etették a disznókkal, de biz még mindig rengeteg dobzó maradt. Gondolkodni kezdtek a falu vénei, mit kellene kezdeni ezzel a sok gyümölcscsel? Egyszer csak megszületett a nagyszerű ötlet, vigyünk belőle a püspök úrnak pár szekérral. Hát megindult a szedés, csakhamar megtelt pár szekér finom, zamatos dobzóval. Másnap hajtottak vígan Szombathelyre, előre érezték azt a nagy ajándékot, ami ezért kijár a püspök úrtól. Bor, pénz, ki tudja, hogy mivel fogja honorálni a püspök úr ezt a nagylelkű ajándékot.

Bizony, már meg is álltak a püspökvár előtt a szekerek, a dobzó illata töltötte be a teret. A legbátrabb bement a püspökvárba, hogy jelentse jövetelük célját, hogy nagy ajándékkal akarják megjutalmazni a püspök urat... Kevés idő múlva jött is a püspök úr, maga is látta a szekerek sokaságát, hát mi jót hoztak, jóemberek?... kérdi a kegyelmes úr. Dobzót... volt a válasz. Mégsem lehet udvariatlan a püspök úr, és szerénykedve mondogatta, hát jó emberek, miért tették ezt, miért hoztak ennyi szilvát, igazán nagy cselekedet maguktól! A náraiak kipirult arccal válaszolták: ez igazán semmi püspök úr, nálunk a disznók is ezt eszik! Azóta járja ez a monda, hogy a Dobzós Náraiak...

Dr. Czeglédy Csaba, Szombathely város alpolgármesterének nagypapájának, Czeglédy Gyulának visszaemlékezése nyomán.

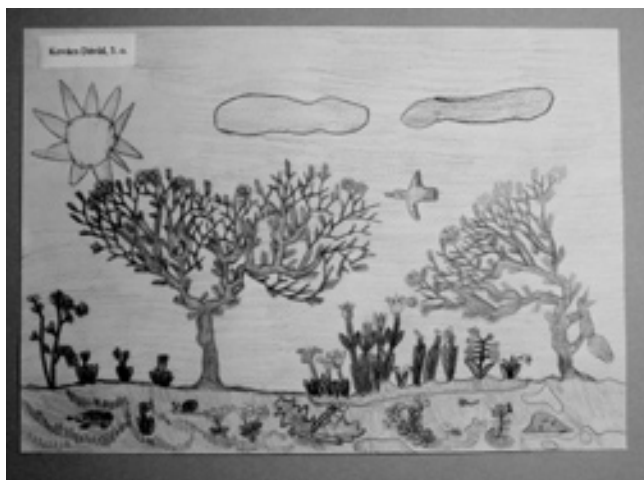
Németh Tamás

Farsangi képek az óvodából

Rajzpályázat

Kedves óvodás és iskolás gyerekek! Eddigi rajzversenyeinek sikerén felbuzdulva a Nárai Hírmondó ismét rajzpályázatot ír ki a számotokra. Szeretnénk, ha saját kedvenc témákat, motívumokat dolgoznátok fel munkáitokban. Ezért az „Én ezt szeretem rajzolni” címet adtuk mostani versenyünknek. Alkossatok bátran, és a megérdemelt jutalom sem marad el. Ismét kíváncsian várjuk pályamunkáitokat! Leadá-

si határidő: 2008. június 15. Leadás helye: Kossuth u. 102. A továbbiakról időben tájékoztatunk benneteket. Jó munkát!

Kedves felnőttek! A rajzverseny jutalmazásához szponzorokat keresünk. Aki tud segíteni, jelentkezzen bármelyikünkénél! Személyesen vagy akár e-mailen is: melynda.m@freemail.hu. Támogatóink nevét megjelentetjük a következő számunkban. Köszönjük!

Marton Melinda

Kovács Ramóna: Csodakert

Nincs jobb hely a világon mint itt kint a fűben este, a sötétben, csuromvizes zöldben.

Régebben még esett úgy, hogy féltém a kerttől én, alvajárva kisuhantam s ébredtem éj hűvösén.

De ma, mikor még oly az ős, hogy teteje van a kertnek egy esteli órában a csendben elmerengek.

Olvasnék, aludnék, de nem enged a szívem, óvatosan lépkedek: „Sünbe még nem léptem.”

Mezítláb a fűben oly fehér a lábam, világít, mint a Hold csendes éjszakában.

Este van, de oly sötét nincsen még az égen, hogy csillagok ugorjanak s látok a sötétben, vakon is hátratalálok a régi ösvényen a kertbe.

Nem megyek egyedül, jön velem két kutya, két fekete pötty még nappal is, nem éjszaka!

De végül a fáradság győz a szerelmen, nem tudom meddig bírom ki még ébren.

De ha alszom, fejemben majd álmodok születnek, s találok oly helyet, mi talán még ennél is szebb.

2006. 09. 14.

Bűnügyi krónika

A Vas Megyei Rendőrkapitányság adatbázisa alapján a 2007-es esztendő bűnügyi krónikája Náraiban a következőképpen alakult:

Betörés, lopás:	2
Lopás:	7
Rongálás:	1
Garázdaság, testi sértés:	1
Közlekedési bűncselekmény:	3
Egyéb:	1

Németh Tamás

Kovács Ramóna: Szavakkal játszani...

Szavakkal játszani,
rímekkel játszani
nem egyszerű,
de csodálatos,

Talán, ha jön az ős
nem oly mérges bős
nyárral
megdorgálni.

Figyelni mindig kell,
hallani mit neszel,
suttogó, hangos,
sötét, világos.

Vizenyős vizeken
pihenni végtelen
írni, sírni,
fabrikálni.

Fekszem az udvaron,
fekszem a hús napon,
lábam vígan a levegőben.

Most itt a rím vége,
itt van a vers vége,
menjünk ki hát végre
a kertvégre.

Álmokra gondolok,
álmokat rajzolok
hófehéren bodros
messzi felhőkben.

2005. 06. 24.

Hírek

Felhívás

Kedves Olvasóink! Ebben a számban is buzdítani szeretnénk Önöket a közös munkára. Szerkessék velünk a Nárai Hírmondót! Örömmel tapasztaljuk, hogy Nárai lakóinak nagy része sajátjának érzi, és szívesen olvassa a lapot. Aki kedvet érez hozzá, könnyen válhat olvasóból újságíróvá is. Juttassa el hozzánk ötletét, írását, fényképét! Mi szerkesztők elolvassuk, és a szerzővel megbeszélve újságcikké alakítjuk. A következő szám júliusban jelenik meg. Felhívásunk szól a gyermekkorúakhoz is! Nagyon jó lenne, ha a tizenéves korosztályt érdeklő témák is megjelenének újságunk lapjain. Ki tolmácsolhatná hitelesebben ezeket, mint ti magatok! Írjatok hát nekünk bátran! E-mailen is várom a jelentkezést a melynda.m@freemail.hu címre. Marton Melinda

Hogyan lett hulladékból szőnyeg?

Érdekes a kérdés? Pedig szerencsére már Náraiban is van egy lelkes kis csapat, akik számára nagyon egyszerű a válasz: A felesleges műanyag flakonokat rendszeresen zsugorítani kell. El kell juttatni a megfelelő helyre, ahol fizetnek érte. Persze nem túl sokat, most 8000 forintot kaptunk. Ezt az összeget az óvodai szülői munkaközösség 6000 forinttal kiegészítette. Így lett belőle játszószőnyeg az óvodának. Március 13-án birtokba is vehették a gyerekek. A zsugorítást folytatjuk, mindig lesz helye az ellenértékének. Köszönet mindenkinek, aki rendszeresen segít, hogy a szemétkupacok növekedése helyett érték teremtsé. Marton Melinda

Nárai Templomért Alapítvány

A Nárai Templomért Alapítvány ez évben is arra kér minden adófizetést kötelezettet, hogy adóbevallása készítésénél tüntes-

sék fel alapítványunk nevét és adószámát. Ne feledje, az alapítvány támogatásával lakóhelyét támogatja, döntsön Ön is adójának helyben maradásáról! Adószámunk: 18893610-1-38

Köszönjük!

A Nárai Egyházközségképviselő-testülete ezúton is megköszöni Takács Istvánné, Márta néni fáradozását, hogy a tavalyi évben is vállalta a templom takarítását, Marosits Máriaának a templomunk díszítését, Polgár Károlynak a templom és a plébánia környezetének karbantartását, fűnyírását, és nem utolsósorban Frankné Tóth Mónikának a segítségét is, akinek közreműködésével a tavalyi évben is nagykereskedelmi áron tudtunk virágokat beszerezni, illetve a karácsonyi és húsvéti virágdíszeket, amelyeket teljesen ingyenesen készített el! Ugyancsak megköszönjük Hompsz Béláné segítségét is, aki egy komplett konyhabútort és egy szobabútort ajánlott fel a plébánia részére, valamint Borosta Lajosnak a hűtőszekrényt, illetve mindenkinek, aki bármilyen segítséget nyújtott! Mindenkinek még egyszer köszönjük!

Egyházközség képviselő-testülete

Egyházközségi hozzájárulás

Még a tavasz folyamán megkezdjük a 2008. évre esedékes Egyházközségi hozzájárulások gyűjtését. Mivel időközben az Egyházközségi hozzájárulást gyűjtők létszáma is gyarapodott, ezért lesznek, akikhez nem azok a személyek kopogtatnak be, mint aki tavaly, de ettől függetlenül a gyűjtés a korábban megszokott módon zajlik, azaz az erre jogosultak minden családot személyesen keresnek fel.

Egyházközség képviselő-testülete